

Preek over Joh.3:3 gehouden op 29 juli 2018 - Thema: "Niet goed genoeg?" in de serie over: "Op zoek naar Jezus"

lezing: Joh.3:1-10

Gemeente van Christus,

1. Wat is uw afkomst? (**dia 1**) Weet u dat? De meesten zullen nog wel weten uit wat voor nest ze komen. Ze weten wie hun ouders waren en wat ze deden - enkelen weten dat niet, en dat is dan soms best een knagende vraag. Maar de meesten weten uit wat voor familie ze stammen, wie hun grootouders waren, en waar ze woonden. Ze weten wat voor mensen het waren, ze kunnen soms de typische karaktertrekken herkennen die bij hun familie horen.

Soms gaan mensen zelfs nog verder terug. Ze proberen hun stamboom uit te zoeken, en dat kan heel interessant zijn. Ik heb een neef die er heel veel van weet, en op het internet is ook al heel wat te vinden. Wat dat betreft zit het bij mij wel goed. In mijn voorgeslacht kom je adel tegen, oude Friese adel die op de states en de stinsen woonden, en die de boeren voor zich lieten werken en zelf meededen in de ridderoorlogen. Men zegt zelfs, dat er mogelijk koninklijk bloed door mijn aderen stroomt: ik zou afstammen van de koningen van de Saksen. Maar wat nog mooier is: in mijn voorgeslacht komen ook een paar dominees voor. Niet zulke goede dominees, ze hadden nog weleens problemen, maar toch vind ik het een mooie gedachte. Het enige wat wat jammer is: driehonderd jaar geleden is er de klad in gekomen. Toen werden mijn voorouders arm, hardwerkende en soms drinkende arbeiders.

Wat is uw afkomst? Waar komt u vandaan? Misschien boeit die vraag u, misschien interesseert het u niet zo erg. Maar in elk geval: die vraag staat centraal in ons Bijbelgedeelte van vanmorgen. We ontmoeten weer iemand die op zoek is naar Jezus. Jezus krijgt laat in de avond bezoek van Nicodemus. En dat was niet de eerste de beste! (**dia 2**) Zijn afkomst was waarschijnlijk indrukwekkend. Hij kwam naar het schijnt uit een belangrijke, schatrijke familie. Er was een Nicodemus, die aan het hoofd stond van een belangrijke delegatie van de Joden naar Rome. Er was een Nicodemus toen Jeruzalem werd belegerd, een veertig jaar na de dood van Jezus, die zo rijk was dat hij duizenden mensen eten en drinken kon geven - sommige uitleggers denken zelfs dat het onze Nicodemus is. In elk geval had hij geld. Want toen Jezus begraven werd was hij erbij, en hij bracht een heleboel dure kruiden mee.

En verder had hij een voorname positie. Hij was een joodse leider, vertelt ons evangelie. Dat betekent, dat hij in de Joodse Raad zat, samen met de hogepriesters en vertegenwoordigers van de belangrijkste families. Hij sprak mee, waar de beslissingen vielen. En daarnaast was hij ook een kenner van Gods Woord, want Jezus noemt hem een leraar van Israël. Hij hoorde bij de Farizeeën die de wetten en de profetieën tot op de letter kenden, uit hun hoofd, want internet had je nog niet en snel iets nazoeken kon je in de tijd van de handgeschreven boekrollen niet.

En wat vooral bijzonder is: Nicodemus is niet engdenkend. Hij staat open voor nieuwe dingen. Daarom komt hij naar Jezus. Hij heeft gehoord van wonderen, hij heeft gehoord van bijzondere uitspraken. En hij gooit dat niet onmiddellijk weg. Hij komt het onderzoeken. Hij zegt het later tegen andere Schriftgeleerden die hun oordeel over Jezus klaar hebben: heb je wel eens met Hem gepraat?

Hij kon dat zeggen: hij was bij Jezus geweest. En je kunt minder op bezoek krijgen!

2. Maar het wordt een vreemd gesprek. Nicodemus begint heel complimenteus: wij weten dat U van God komt, dat U iets bijzonders hebt. Maar Jezus' reactie is wel wat wonderlijk. Hij geeft geen complimenten terug. Hij laat Nicodemus voelen, dat hij wat mist (**dia 3**). Want stel u voor, dat u met iemand gaat praten omdat u hoopt iets te horen waar u in de toekomst wat aan hebt, en die ander zegt: Wil het met jou wat worden, dan zul je opnieuw geboren moeten worden! Dat is niet erg bemoedigend.

Jezus zegt keihard tegen deze bezoeker met zijn prachtige afkomst en zijn kennis en ervaring: Je bent niet goed genoeg. Als het gaat over het Koninkrijk van God - en dat was de hoop van heel het volk Israël, van alle gelovige Joden - als het gaat over het Koninkrijk van God, dan moet er heel wat gebeuren, wil jij er komen. Opnieuw geboren worden... Nicodemus snapt er weinig van. Ook met Jezus' uitleg niet, het blijft raadselachtige taal, en hij kan er niets mee. En als Jezus dan zijn hoofd schudt: bent u nu een leraar van Israël - dan is het gesprek voorbij. We horen niet eens dat Nicodemus weggaat, vermoedelijk is hij moedeloos afgedropen.

Maar wat Jezus hier zegt, zegt Hij niet alleen tegen Nicodemus. Het is een algemene uitspraak, die geldt voor alle mensen: "alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het Koninkrijk van God zien." "Zoals ik ben, kom ik tot U" - hebben we zostraks gezongen. Maar het is alsof Jezus reageert: Dat is niet goed genoeg. Jullie afkomst deugt niet. Je moet opnieuw geboren worden (**dia 4**).

Of je kunt ook vertalen - en de meeste uitleggers kiezen daarvoor: je moet van boven geboren worden, je moet geboren worden niet alleen op een menselijke manier, maar je moet geboren worden uit God. Hij moet iets in jouw leven gaan doen. En net zoals wij onszelf niet kunnen baren, maar onze geboorte ontvangen hebben, zonder dat we er iets aan deden, zo is het ook met die geboorte van God. Het kan je alleen maar geschonken worden. Geschonken door een liefde, die voor ons zelfs pijn wil lijden.

3. Want wij moeten allereerst geboren worden uit water (**dia 5**), zegt Jezus. En water, dat staat in de Bijbel voor reiniging, voor gewassen worden. Wij zijn niet schoon. Niemand kan delen in de toekomst van God, in de redding van de wereld, in het eeuwige leven zonder vergeving. Het kan zelfs zijn dat toen Jezus dit zei hij speciaal voor Nicodemus nog een boodschap had. Want het was de tijd dat Johannes de Doper nog aan het werk was. En die preekte: Laat je dopen, Israël, omwille van je zonden. Als je je niet bekeert, ga je verloren.

En wie gingen er toen heen? Eenvoudige mensen van het volk. Er waren zelfs tollenaars en soldaten onder. Die wisten, dat ze niet schoon waren. Maar wie gingen niet? De leiders van Israël. De Bijbelgeleerden. Mensen als Nicodemus. Het kan zijn dat Jezus wil zeggen: Ook jij, Nicodemus, hebt die reiniging nodig. En dat geldt ook voor ons, gemeente.

De doop staat aan het begin van het horen bij de kerk. En dat moet niet een leeg symbool, een traditioneel gebruik zijn. Dat wil zeggen: zonder reiniging, zonder vergeving gaat het niet. Alleen zo kan een nieuw leven met God opbloeien. We moeten geboren worden uit het water.

En we moeten geboren worden uit de Geest (**dia 6**). En de Geest, die staat in de Bijbel voor bezieling. Die staat voor nieuwe visioenen, voor een levend geloof, voor een nieuwe blik op het leven. Als mensen de Heilige Geest ontvangen, dan gaan hun ogen open. Dan beginnen de dingen van God hun iets te zeggen. Dan worden dode letters woorden die ons raken, dan wordt een kille toeschouwer een enthousiast christen.

Soms kan het koud zijn rondom het geloof. Soms kan het koud of lauw zijn in ons hart. Dan hebben we nieuw vuur nodig, in de kerk en in de mensen. En dat kun je tegen elkaar zeggen, en je kunt proberen wat enthousiasme te kweken, maar dat kan ons niet helpen. Het vuur moet van boven komen. Van boven geboren, geboren uit God.

Nicodemus was een welwillende man. Beschaafd, van goede komaf, bezig met het geloof. Maar Jezus zegt: Niet goed genoeg. Het water en de Geest, de reiniging en de bezieling heb je nodig om Gods Koninkrijk binnen te gaan. En dat geldt ook voor ons, gemeente. Als het afhangt van onszelf, dan gaat het niet lukken. En als we het zoeken bij onszelf, dan zoeken we vergeefs. Als we onszelf willen handhaven, dan breekt de redding niet door. Opnieuw, uit God geboren worden. Met minder gaat het niet, zegt Jezus.

4. Maar hoe moet dat dan (**dia 7**)? Ik kan me de verwarring van Nicodemus voorstellen. En ik zou u kunnen vertellen van de verwarring die deze woorden in de kerk hebben gegeven, want

er is heel wat afgetobd over de vraag wat die wedergeboorte dan precies is: is het iets dat je krijgt bij de doop, of is het iets dat gebeurt als een mens kiest voor Jezus? Is het iets geheimzinnigs dat er kan zijn als een sluimerend zaad zonder dat je het weet, of is het een belevenis? Ik zal u niet vervelen met alle twistvragen die er zijn geweest, want ze maken alleen maar duidelijk dat ook christenen en kerkleiders kunnen lijken op Nicodemus. Hij snapt het niet, wat Jezus vraagt is voor een mens onmogelijk. We kunnen niet terug in de moederschoot, we kunnen onze geboorte niet overdoen. Maar wat bij mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God. Daar wil Jezus ons naartoe brengen. Want op Nicodemus' tegenwerpingen zegt Jezus: als leraar van Israël kun jij het weten!

Heb je het nooit gelezen, bij Ezechiël, (**dia 8**) die oude belofte van God: "Ik zal zuiver water over jullie uitgieten om jullie te reinigen van alles dat onrein is"? Dat is de wedergeboorte uit het water. En God zegt: dat ga Ik doen, als mijn volk er klaar voor is. En heb je nooit gelezen, bij diezelfde Ezechiël, de belofte (**dia 9**): "Ik zal jullie mijn Geest geven". Wat Jezus hier zegt, is niet iets nieuws. Het is het oude plan van God. En toen werd door God al gezegd: het zal een nieuw begin moeten zijn, dat Ik alleen kan geven.

Mensen met een aardse afkomst, moeten mensen van God worden. En dat is een groot wonder, elke keer weer. We hebben het onmogelijke nodig. Het is onvatbaar, ongrijpbaar als de wind. Je weet niet hoe het gaat, waar het vandaan komt, en wat ervan komt, waar het heengaat - je kunt het alleen maar laten gebeuren. Maar je hoort het geluid! Je ziet het werken. Je ervaart de vergeving, je voelt de bezieling. En als je beseft, dat je dat mist, dat je nodig hebt - ga er dan om vragen!

Ga ermee naar God, ga naar Jezus. (**dia 10**) Want Hij is het, die doopt met water, die je wil reinigen van je zonden, die je vergeving aanbiedt, die ook voor jouw zonden is gestorven. En Hij is het, die doopt met de Heilige Geest. Hij heeft beloofd, dat de Heilige Geest wordt gegeven aan wie erom vragen.

En daar begint iets te waaien van de wind, die waait in het Koninkrijk van God. Maar dan moet een mens eerst klein willen worden, willen erkennen: met alles wat ik heb en doe - ik ben niet goed genoeg. Ik heb God nodig. Ik heb Jezus nodig. Ik heb de Heilige Geest nodig. Dan krijgt die belofte van God zeggingskracht, over dat reinigende water en over de bezielende Geest. Daar hoor je: het is mogelijk, een nieuw begin, een nieuwe geboorte.

Nicodemus kon het niet begrijpen. Maar ik hoop, dat later zijn ogen ervoor zijn opengegaan. En ik hoop ook, dat onze ogen opengaan voor het wonder, dat God in een mens wil doen. Want dan gaan we zien, wat voor ons mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Hij geeft uit de hemel ons een nieuwe afkomst. Wij zijn uit Hem geboren.

Amen.